

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України прийняла рішення про присудження **Криворотько Анастасії Олександрівні** ступеня доктора філософії в галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю «016 Спеціальна освіта» на підставі прилюдного захисту дисертації **«Формування гендерної вихованості учнів з порушеннями інтелектуального розвитку середнього шкільного віку»**.

«08» серпня 2024 року

Криворотько Анастасія Олександрівна, 1995 року народження, громадянка України. Освіта вища: у 2018 році закінчила Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара за спеціальністю: «016 Спеціальна освіта».

У серпні 2024 року закінчила аспірантуру Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта».

Дисертацію виконано у відділі освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

Науковий керівник: Гладуш Віктор Антонович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології, логопедії та інклюзивної освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Здобувачка має 9 публікацій, серед них: 1 розділ у монографії; 5 одноосібних статей, опубліковані у наукових фахових виданнях України, що включені до наукометричної бази Index Copernicus; публікації апробаційного характеру: 2 – матеріали конференцій, одні з яких у співавторстві; 1 стаття у науково-популярному виданні.

1. Криворотько А.О. Гендерне виховання як важливий чинник зміцнення здоров'я підлітків із порушеннями інтелектуального розвитку. *Педагогіка здоров'я як основа розвитку потенціалу особистості* / В.А. Гладуш, Н.В. Зимівець, З.П. Бондаренко, Л.М. Ніколенко та ін. Дніпро: ЛІРА, 2020. С. 150-169. ISBN 978-966-981-317-6.

2. Криворотько А.О. Безбар'єрність у вихованні хлопців та дівчат. *XIII International Scientific and Practical Conference «Information activity as a*

component of science development», April 04-07, 2023, Edmonton, Canada. С. 321-323.

3. Криворотько А.О. Гендерне виховання підлітків з порушенням інтелектуального розвитку. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. №2(16). 2018. с.129-135.*

4. Криворотько А.О. Наукові підходи щодо розуміння гендерного виховання. *Збірник наукових праць Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. 2020. Вип. 1(3), ч. 1. С. 82-88.*

5. Kryvorotko A. Model of formation of gender education of students with intellectual disabilities. *Особлива дитина: навчання і виховання. 2023. № 1 (109) С. 7-33.*

6. Криворотько А.О. Гендерний підхід як педагогічна проблема. *Молодий вчений. №8.1(84.1) серпень 2020. с.36-38 (Index Copernicus).*

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Засенко В'ячеслав Васильович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, радник директора, Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. Оцінка позитивна без зауважень.

Кікінежді Оксана Михайлівна, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У теоретичному розділі здобувачкою цілком слушно розкрито феномен гендеру та гендерної вихованості, що досліджується, з позиції різних концептуальних підходів сучасної науки. На нашу думку, робота значно виграла б, якби дисертантка чіткіше окреслила власну оцінку щодо глибокого та зрозумілого використання терміну «гендер» в офіційних освітніх документах (посібниках, підручниках, програмах, методичних рекомендаціях тощо), що значно б увиразнило універсальність та міждисциплінарність представлених наукових фактів у ширшому контексті державної гендерної освітньої політики і зробило б дослідження більш цікавим як фахівцям у галузі гендеристики, спеціальної педагогіки, так і широкій громадськості загалом.

2. У контексті проблематики дослідження щодо гендерного виміру навчально-професійної підготовки педагога в умовах НУШ, чи можете Ви спрогнозувати, якими є реальні перспективи щодо продовження та поглиблення цього напряму освітньої діяльності в спеціальних та інклюзивних школах?

Левицький Вадим Едуардович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри логопедії і спеціальних методик Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Оскільки гендерне виховання, як напрям педагогічного впливу, бере початок у Європейській системі цінностей, варто було б детальніше висвітлити зарубіжний досвід впровадження програм та методик з формування гендерної вихованості дітей шкільного віку.

2. До чинників та педагогічних складових гендерного виховання варто додати вплив однолітків, як соціальної та (можливо) референтної групи, і описати її вплив (позитивний/негативний) на становлення гендерної вихованості.

Чеботарьова Олена Валентинівна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У першому розділі дослідження, п.1.3, необхідно було б більше дати аналізу програмного забезпечення з корекційно-виховної роботи з учнями 5-10 класів з порушеннями інтелектуального розвитку (автори: А. Висоцька), практичних посібників, в яких розкриваються сучасні практики та технології формування статево-рольової поведінки у дітей з порушеннями інтелектуального розвитку в сучасному соціокультурному середовищі (автори розділів: А. Міненко, М. Мельниченко та ін.), що в свою чергу посилює б аналіз практики гендерного виховання старшокласників у спеціальних закладах загальної середньої освіти.

2. На наш погляд, методичні рекомендації для педагогів та батьків дітей з особливими освітніми потребами варто було б розширити та представити детальніше, що посилює б практичну спрямованість корекційно-виховної методики та сприяло успішній взаємодії усіх учасників освітнього процесу.

Бабяк Ольга Олексіївна, кандидат психологічних наук, старший дослідник, завідувач відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. В першому розділі присутні посилання та аналіз літератури без критичних авторських оцінок та теоретичних узагальнень. Перш за все, доцільно було б зосередитися на розкритті як сутності, так і технологічних аспектів форми роботи з батьками дітей з особливими освітніми потребами.

2. Оскільки у центрі уваги дисертантки були переважно учні 6-10 класів з порушеннями інтелектуального розвитку, вважаємо за доцільне пояснення, чому саме батьків цих дітей долучені до констатувального експерименту.

3. Робота була б краще представлена за умови детальнішого опису процедури та етапів проведення експериментального дослідження, зокрема із зазначенням конкретної методики, проведеної на кожному з етапів.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради;

«Проти» - немає,

«Утримались» - немає.

СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВЧЕНА РАДА ІНСТИТУТУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ УХВАЛИЛА:

1. Дисертація **Криворотько Анастасії Олександрівни** на тему: **«Формування гендерної вихованості учнів з порушеннями інтелектуального розвитку середнього шкільного віку»**, що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» є завершеним самостійним науковим дослідженням і відповідає вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261; «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

2. Присудити **Криворотько Анастасії Олександрівни** ступінь доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта».

На підставі результатів відкритого голосування та прийнятого рішення разова спеціалізована вчена рада присуджує **Криворотько Анастасії Олександрівни** ступінь доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта».

Голова спеціалізованої вченої ради:
доктор педагогічних наук,
академік НАПН України

В'ячеслав ЗАСЕНКО